

Příklady věrnosti

Texty na tento týden

Da 2,31–45; Da 3,1–12.17.18; Zj 13,11–17; Ř 1,18–25; Sk 12,1–17; Mt 12,9–14

Základní verš

„Neboť Bůh nám nedal ducha bázlivosti, nýbrž ducha síly, lásky a rozvahy.“ (2Tm 1,7)

Tento týden se podíváme na další dva biblické příběhy, které do pozoruhodných podrobností předpovídají události času konce.

Nejprve prozkoumáme příběh o Šadrakovi, Méšakovi a Abed-negovi, který má jasné paralely s těžkostmi popsány ve Zj 13. Potom se zaměříme na Nový zákon, kde zjistíme, že i zkušenosti prvních křesťanů nám mohou pomoci pochopit, co očekávat v době mezi současností a Kristovým návratem.

Oba příklady zdůrazňují pozoruhodnou odvahu a poskytují klíče k nalezení klidu i v těch nejnáročnějších podmínkách.

Ježíš nás opakovaně povzbuzoval slovy: „Nebojte se!“ Je důležité si pamatovat, že centrem prorocství je Kristus, a proto je třeba, abychom ve všech scénách souvisejících se závěrečnými událostmi na zemi slyšeli jeho povzbudivá slova zbavující strachu. Ježíš své učedníky povzbuzoval: „Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věřte v Boha, věřte i ve mne“ (J 14,1).

Ano, události posledních dnů budou obtížné a náročné pro všechny, kteří se snaží zůstat věrni Bohu. V konečném důsledku bychom se však na tyto události měli dívat s nadějí, ne se strachem.

Osnova lekce

V předposlední lekci tohoto čtvrtletí si nejen připomeneme důležitost věrnosti Kristových následovníků v době konce, jak o ní mluví biblická prorocství z knihy Daniel i Zjevení. Nad touto věrností budeme přemýšlet ve světle dvou biblických příkladů (mladých Judejců v době babylónského zajetí a první generace křesťanů), které mohou sloužit jako předobraz věrných Božích dětí v závěru dějin.

- ▶ Příklad věrnosti judských zajatců v Babylóně
 - Da 2: Příběh Babylóna a události doby konce (neděle)
 - Da 3: Věrnost těch, kdo se klaněli jen Bohu (pondělí)
 - Zj 13: Věrnost těch, kdo se budou klanět jen Bohu (úterý)
- ▶ Příklad věrnosti prvních křesťanů čelících pronásledování
 - Sk 12,1–17: Věrnost Kristových učedníků (středa)
 - Mt 12,9–14: Pronásledování ze strany „zbožných“ (čtvrtek)

DANIEL 2. KAPITOLA

A HISTORIZUJÍCÍ PŘÍSTUP K PROROCTVÍ

³⁶Toto je sen. Těž jeho výklad řekneme králi: ³⁷Ty, králi, jsi král králů. Bůh nebes ti dal království, moc, sílu a slávu. ³⁸A všechna místa, kde bydlí lidé, polní zvěř a nebeské ptactvo, dal ti do rukou a dal ti moc nad tím vším. Ty jsi ta zlatá hlava. ³⁹Po tobě povstane další království, nižší než tvé, a pak další, třetí království, měděné, které bude mít moc nad celou zemí. ⁴⁰Čtvrté království bude tvrdé jako železo, neboť železo drtí a drolí vše, a to království jako železo, které tříští všechno, bude drtit a tříštit. (Da 2,36–40)

Osobní studium

Da 2 je jedním z nejpůsobivějších proroctví v celém Písmu. Prorok, který ho napsal více než pět set let před Kristem, nastínil světové dějiny, počínaje obdobím, ve kterém se on sám nacházel v Babylónu, následovala Médo-Persie, Řecko, Řím a rozpad Říma na národy moderní Evropy tak, jak existují dnes.

Když se Písmo zaměřuje na evropské národy, biblický text říká: „Že jsi viděl železo smíšené s jílovitou hlinou, znamená, že se bude lidské pokolení mísit, avšak nepřilnou k sobě navzájem, jako se nesmísí železo s hlinou“ (Da 2,43). Toto proroctví se úžasně naplnilo. Navzdory obrovské snaze zajistit jednotu národů a království (v minulosti zejména prostřednictvím uzavírání manželství), země a národy zůstávají rozděleny.

Uvedme si příklad. V současném Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku panuje windsorská dynastie, která je anglicky pojmenována *The House of Windsor*. Toto jméno je však relativně nedávné – vzniklo v roce 1917. Dříve nesla název sasko-cobursko-gothajská dynastie, což je

výrazně německé jméno, protože mnozí z britské královské rodiny – díky tomu, že se různě ženili a vdávaly – byli pokrevně příbuzní s Němci. Tyto pokrevní svazky však nestačily k tomu, aby zabránily válce, a tak se během 1. světové války ve snaze distancovat se od svých nenáviděných nepřátel přejmenovali na *The House of Windsor*.

Přečti si text Da 2,31–45. Jaký sen měl Nebúkadnesar? Jak ho Daniel vyložil?

Všetchna apokalyptická proroctví v Danielovi vycházejí z textu ve druhé kapitole. To znamená, že ostatní proroctví, podobně jako Daniel 2, sledují posloupnost jednotlivých světových říší, dokud Bůh neustanoví své věčné království (viz Da 2,44 a Da 7,13.14). Jinými slovy, proroctví procházejí historií v nepřerušném sledu impérií počínaje starověkem, přes současnost a končí až v budoucnosti. Tento pohled na proroctví nazýváme historizujícím přístupem výkladu proroctví. Tak můžeme proroctví správně pochopit. Použití historizujícího přístupu je klíčové pro pochopení událostí posledních dnů, zejména v souvislosti s jejich popisem v knize Zjevení.

Aplikace

Jak nám Da 2 dokazuje, že Bůh nejen budoucnost zná, ale že má za ni v konečném důsledku i zodpovědnost?

UCTÍVÁNÍ SOCHY

¹¹Kdo nepadne a nepokloní se, má být vhozen do rozpálené ohnivé pece. ¹²Jsou zde muži Judejci, které jsi pověřil správou babylónské krajiny, Šadrak, Měšak a Abed-nego. Tito muži nedbají, králi, na tvůj rozkaz, tvé bohy neuctívají a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se neklanějí. (Da 3,11.12)

¹⁷Jestliže náš Bůh, kterého my uctíváme, nás bude chtít vysvobodit z rozpálené ohnivé pece i z tvých rukou, králi, vysvobodí nás. ¹⁸Ale i kdyby ne, věz, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a před zlatou sochou, kterou jsi postavil, se nepokloníme. (Da 3,17.18)

Osobní studium

Přestože Nebúkadnesar projevil svou loajalitu Danielovu Bohu (viz Da 2, zejména verše 46–48), dlouho mu tato oddanost nevydržela.

Přečti si text Da 3,1–12. Co to znamenalo, že socha byla celá ze zlata a král žádal, aby se jí všichni klaněli?

Král svůj vzdor vůči Božimu poselství zdůraznil postavením sochy, která byla celá ze zlata. Jaké poselství neslo takové jednání? Babylón nikdy nepadne a Nebúkadnesar bude králem navěky. Každý, kdo by se to odvážil zpochybnit, měl zemřít. Tento příběh slouží jako důležitá připomínka, že naše lidská touha po sebeurčení nás může rychle zaslepit před pravdou o tom, jak skončí velký spor.

V některých ohledech Nebúkadnesar projevuje vlastnosti Lucifera: byl ctižádostivý, zaměřený na sebe a dostatečně pyšný na to, aby se otevřeně vzbouřil proti Boží

autoritě. Samozřejmě existují i výrazné rozdíly: Nebúkadnesar nakonec uvěřil pravému Bohu, kterému původně tak tvrdě vzdoroval, a je pravděpodobné, že se s ním setkáme v Božím království.

Soustřeď se na slova tří mladých hebrejských mužů, kterými vzdorovali rozkazu krále (Da 3,17.18). Co se z tohoto příběhu učíme o víře a o důsledcích skutečné oddanosti?

Uvažujme chvíli o chování těchto tří mužů. Opravdu neexistovalo nějaké východisko z nebezpečné situace, ve které se ocitli? Nešlo náhodou jen o obyčejné fanatiky ochotné nechat se upálit zaživa, místo aby se vlastně jen poklonili? Nemohli to jen předstírat, sklonit se, aby si zavázali tkaničky na botách, zatímco se modlili k vlastnímu Bohu? Opravdu to stálo za nebezpečí, kterému se vystavili? Očividně o tom byli přesvědčeni. Vždyť i z jejich slov vyplývá, že věděli o hrozbě smrti, ve které se ocitli.

Aplikace

Jak se můžeme vyhnout nebezpečí hledání a dělání kompromisů ve víře? Uvažujte o tom v souvislosti s veršem: „Kdo je věrný v nejmenší věci, je věrný také ve velké; kdo je v nejmenší věci nepoctivý, je nepoctivý i ve velké“ (L 16,10).

OPĚT UCTÍVÁNÍ SOCHY

¹¹Vtom jsem viděl jinou šelmu, jak vystala ze země: měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak. ¹²Z pověření té první šelmy vykonává veškerou její moc. Nutí zemi a její obyvatele, aby klekali před první šelmou, které se zahojila její smrtelná rána. ¹³A činí veliká znamení, dokonce i oheň z nebe nechá před zraky lidí sestoupit na zem. ¹⁴Bylo jí dáno dělat znamení ke cti první šelmy a svádět jimi obyvatele země; rozkazuje obyvatelům země, aby postavili sochu té šelmě, která byla smrtelně zraněna mečem, a přece zůstala naživu. ¹⁵Je jí dáno, aby do sochy té šelmy vdechla život, takže ta socha mluvila a vydala rozkaz, že zemřou všichni, kdo před ní nepokleknou. ¹⁶A nutí všechny, malé i velké, bohaté i chudé, svobodné i otroky, aby měli na pravé ruce nebo na čele cejch, ¹⁷aby nemohl kupovat ani prodávat, kdo není označen jménem té šelmy nebo číslicí jejího jména. (Zj 13,11–17)

Osobní studium

Při studiu Písma je poměrně snadné najít souvislost mezi Da 3 a tím, co Zjevení říká o událostech posledních dnů. Existuje k tomu dost důvodů. Da 3 – s příkazem „klanět se soše“, který je vynucován pod trestem smrti (Da 3,15), – se zrcadlí v textu Zjevení, jenž hovoří o příkazu uctívat jinou sochu (obraz). Také toto uctívání se vyžaduje pod trestem smrti (viz Zj 13,15).

Přečti si texty Zj 13,11–17; Zj 14,9.11.12; Zj 16,2; Zj 19,20 a Zj 20,4. Jaký kontrast se zde nachází mezi Božími příkázáními a lidskými příkazy?

Boží lid je povolán pokleknout „před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7), čili před Stvořitelem. V žádném případě se tedy nemá pokorit před šelmou a jejím obrazem. Tři mladí hebrejští muži, kteří čelili podobné hrozbě, odmítli uctívat cokoli jiného než Boha Stvořitele. Ačkoli okolnosti toho, co se dělo na pláni Dúra – příkaz uctí-

vat zlatou sochu, a ne Stvořitele – a celosvětové výzvy uctívat obraz namísto Stvořitele, jsou různé, podstata zůstává stejná.

Přečti si Ř 1,18–25. Všimni si souvislosti mezi Ř 1,18 a Zj 14,9.10 (zmínka o „Božím hněvu“ a „Božím rozhorlení“). V čem je problém uctívání sochy (obrazu) jen dalším projevem téže zásady – komu lidé v konečném důsledku projevují svou věrnost?

Uctívání nemusí nutně znamenat klekání, klanění se a obětování kadidla. Uctíváme cokoli, čemu projevujeme svou věrnost. Když se zamyslíme nad tím, kdo je Bůh, náš Stvořitel a prostřednictvím Ježíšovy oběti i náš Vykupitel, pak by všechna naše úcta a uctívání mělo být samozřejmě zaměřeno na něho. Všechno ostatní je jen modloslužba. Možná to pomůže vysvětlit Ježíšova tvrdá slova: „Kdo není se mnou, je proti mně; a kdo se mnou neshromažďuje, rozptyluje“ (Mt 12,30). Závěrečné události budou jen dramatickým projevem této pravdy.

Aplikace

Které „obrazy“ nebo vlivy v dnešním světě bojují o tvou oddanost a mohly by zaujmout místo Boha ve tvém životě? Jak můžeš zůstat věrný a uctívat Stvořitele tváří v tvář různým tlakům? Uvažuj v této souvislosti o svých rozhodnutích, prioritách a každodenních zvycích.

PRONÁSLEDOVÁNÍ RANÉ CÍRKVE

¹V té době král Herodes krutě zasáhl proti některým bratřím. ²Mečem dal popravit Jakuba, bratra Janova. ³Když viděl, že si tím získal židy, rozkázal zatknout také Petra. Byly právě velikonoce. ⁴Zmocnil se ho, dal ho zavřít do vězení a hlídat čtyřmi strážemi po čtyřech vojácích. Chtěl ho po velikonicích veřejně soudit. ⁵Petra tedy střežili ve vězení a církev se za něj stále modlila k Bohu. (Sk 12,1-5)

Osobní studium

Předzvěst závěrečných událostí neodkrývá jen Starý zákon. Mnohé náznaky nacházíme i v novozákonních textech. Život křesťanů v prvním století nebyl snadný. Nejprve je nenáviděli jejich do té chvíle spoluvěřící židé, kteří je považovali za hrozbu pro Mojžíšovu víru. Čelili také hněvu pohanské Římské říše. „Mocnosti země i pekla se spojily proti Kristu – v boji proti jeho následovníkům. Pohané si uvědomili, že vítězný postup evangelia smete jejich chrámy a oltáře, proto ve snaze zničit křesťanství sjednotili své síly. Začalo pronásledování: křesťanům byl zabavován majetek, byli vyháněni ze svých domovů – vedli ‚zápas s utrpením‘ (Žd 10,32).“ (GC 39; VDV 30)

V knize Skutky apoštolů je příběh, který velmi jasně ukazuje, co může Boží lid očekávat, když směřuje k událostem popsáným ve Zj 13.

Přečti si Sk 12,1-17. Jaké prvky tohoto příběhu mohou předznamenávat události posledního dne?

Jakub byl stat a Petr měl být další obětí. Na křesťany čekala smrt na každém kroku. Možná jeden z nejpozoruhodnějších aspektů tohoto příběhu lze najít v tom, že Petr během noci, která by měla být nejhorší v jeho životě, spí tak tvrdě, že ho anděl musí udeřit, aby ho probudil!

Zázračně osvobozený Petr si našel cestu na setkání věřících, kteří měli problém uvěřit, že je skutečně mezi nimi, přestože se za jeho vysvobození modlili. Bible říká, že „užasli“ (Sk 12,16). To nás vede k zamyšlení, jak často se sice modlíme, ale neodvažujeme se uvěřit, že Bůh nám skutečně odpoví.

Někteří věřící byli smrti ušetřeni, jiní byli zabiti. Když se přiblíží čas konce, bude se dít něco podobného. Dokonce i Petr, ač byl tehdy ušetřen, nakonec zemřel pro svou víru. Sám Ježíš mu dokonce řekl, jak zemře: „Amen, amen, pravím tobě: Když jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl; ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“ To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha. A po těch slovech dodal: „Následuj mne!“ (J 21,18.19).

Aplikace

Všimni si, že Ježíš poté, co Petrovi řekl, jak zemře, ho vyzývá: „Následuj mne!“ Proč by nám ani hrozba smrti neměla bránit v následování Pána?

ZNAMENÍ ŠELMY

⁹Odtud šel dál a přišel do jejich synagogy. ¹⁰A byl tam člověk s odumřelou rukou. Otázali se Ježíše: „Je dovoleno v sobotu uzdravovat?“ Chtěli ho totiž obžalovat. ¹¹On jim řekl: „Kdyby někdo z vás měl jedinou ovečku, a ona by mu v sobotu spadla do jámy, neuchopil by ji a nevytáhl? ¹²A oč je člověk cennější než ovce! Proto je dovoleno v sobotu činit dobře.“ ¹³Potom řekl tomu člověku: „Zvedni tu ruku!“ Zvedl ji, a byla zase zdravá jako ta druhá. ¹⁴Farizeové vyšli a smluvili se proti němu, že ho zahubí. (Mt 12,9–14)

Osobní studium

Písmo ukazuje, co se má dít v době konce. Léta však plynou a očekávané události se ještě neudály. Někteří věřící proto mají pochybnosti. Jsou i tací, kteří se na celou záležitost dívají skepticky a zpochybňují naši interpretaci posledních událostí, včetně toho, že problematika soboty se stane ústředním bodem konečného konfliktu

Kniha Zjevení je jasná: buď uctíváme Stvořitele, nebo šelmu a její obraz. A protože sedmý den, sobota, je základním znamením – sahajícím zpět do samotného Edenu (viz Gn 2,1–3) – Boha jako Stvořitele, nemělo by být překvapující, že v otázce uctívání Stvořitele bude mít sobota ústřední roli. Není také náhoda, že mocnost šelmy je stejná síla, která tvrdí, že změnila přikázání soboty z biblického dne na neděli, což nemá v Bibli žádnou oporu. S ohledem na toto pozadí myšlenka, že sobota a neděle jsou zahrnuty do otázky uctívání – opět buď Stvořitele (viz Zj 14,6.7), nebo šelmy – dává dobrý

smysl. Také v Novém zákoně nacházíme předobraz sporu o sobotu jako sedmého dne v kontrastu s lidskými přikázáními.

Přečtěte si texty Mt 12,9–14 a J 5,1–16. Co způsobilo, že náboženští vůdci chtěli Ježíše zabít?

Jak reagovali náboženští vůdci, když Ježíš v sobotu uzdravil muže s „odumřelou rukou“ (Mt 12,9–13)? „Farizeové vyšli a smluvili se proti němu, že ho zahubí“ (Mt 12,14). Smrt v důsledku sedmého dne, soboty? V J 5,1–16, po dalším zázračném uzdravení v sedmý den, náboženští vůdci „začali Ježíše pronásledovat, že takové věci dělal v sobotu“ (J 5,16).

Smrt kvůli lidské tradici (vždyť v Bibli není zakázáno uzdravení v sobotu, stejně jako v Bibli není sobota nahrazena nedělí)? Lidská tradice v protikladu k přikázání o sobotě? Přestože konkrétní problém zde není stejný jako při závěrečných událostech, určitá paralela zde je: Boží zákon versus lidský. A v obou případech problém souvisí s biblickou sobotou.

Aplikace

Jak je tvoje prožívání víry ovlivněno lidskou tradicí?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 40. kapitolu „Vysvobození“ z knihy *Velké drama věků* (GC 635–652; VDV 410–420).

„V každé době pomáhal Bůh svým věrným a chránil je prostřednictvím svých andělů. Nebeské bytosti mají aktivní účast na lidských záležitostech. Objevovaly se v rouchu zářícím jako blesk, jindy přicházely jako lidé v poutnickém oděvu. Andělé v lidské podobě se ukazovali Božím následovníkům. Odpočívali v poledne pod duby, jako by byli unaveni. Přijímali pozvání, aby se stali hosty v lidských domovech. Sloužili jako průvodci poutníků, kteří museli cestovat v noci. Vlastníma rukama zapalovali oheň na oltáři. Otevírali dveře vězení a vysvobozovali Boží služebníky. Oděni nebeskou výzbrojí přišli odvalit kámen od Spasitelova hrobu.

V lidské podobě se andělé často účastní shromáždění věřících. Navštěvují ovšem také shromáždění nevěrců, jako kdysi navštívili Sodomu, a sledují jejich jednání, aby se ukázalo, zda překročili hranici Boží shovívavosti. Pán rád projevuje milosrdenství a kvůli těm několika lidem, kteří mu opravdově slouží, zadržuje pohromy a prodlužuje pokoj všech ostatních. Jak málo si ti, kdo hřeší proti Bohu, uvědomují, že za svůj život vděčí malé skupině věrných, kterým se tak rádi vysmívají a které utlačují.“ (GC 631.632; VDV 407.408)

Otázky k rozhovoru

1. Přečtěte si 2Tm 1,7. Co vás v souvislosti s biblickými proroctvími nejvíce znepokojuje? Jak ze sebe setřást ducha strachu a najít Boží poselství naděje i v proroctví, které hovoří o pronásledování pro naši víru?
2. Ačkoli právě teď může být obtížné pochopit, jak by se sobota a neděle mohly stát středem závěrečných událostí, podívejte se, jak rychle se svět může změnit. Co by nás měla tato pravda naučit o tom, že svou víru nezakládáme na aktuálních událostech, které se mohou v okamžiku změnit, ale pouze na zjeveném Božím slově?
3. Zamyslete se nad proroctvími v Da 2 a 7. Všechny říše přicházely a odcházely přesně tak, jak bylo předpovězeno. Dnes, když se podíváme zpět do historie, můžeme vidět, že se všechno dělo podle prorocké předpovědi. Z našeho dnešního pohledu má přijít jen jedno další království. Které to je a proč si můžeme být jisti, že skutečně přijde tak, jak bylo předpovězeno?